

**UCHWAŁA NR XIX/90/2016
RADY GMINY GARDEJA**

z dnia 23 marca 2016 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja
na lata 2016-2020**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 o samorządzie gminnym (t.j Dz.U.2015 poz.1515), art. 17 ust. 1 pkt 1) i art. 110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j Dz.U.2015.poz.163, ze zm.) **Rada Gminy Gardeja** uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja na lata 2016-2020 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gardeja.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Edward Cykał

UZASADNIENIE

Aktualnie obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Gardeja na lata 2006-2015 straciła swoją ważność z końcem 2015 roku. Zachodzi więc potrzeba podjęcia niniejszej uchwały.

Obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych nakłada na gminę art. 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja będzie określała kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej, rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz w sferze edukacji na terenie gminy w latach 2016–2020. Biorąc pod uwagę powyższe, przyjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GARDEJA**

GARDEJA STYCZEŃ 2016

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY GARDEJA**

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Bogumiła Plewka
2. Eleonora Lewandowska
3. Elżbieta Stawarz
4. Grażyna Leśniak - Romanowska
5. Irena Kowalska
6. Katarzyna Laskowska

STOWARZYSZENIE WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W MALBORKU

Iwona Błaszcyk MODERATOR STRATEGII

Strategia została opracowana na lata 2016-2020

Strategia została przyjęta, jako dokument przez Radę Gminy w dniu 23.03.2016r.

GARDEJA STYCZEŃ 2016

WSTĘP	4
I. PODSTAWY PRAWNE	6
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY GARDEJA.....	7
III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	9
1.Wybrane dane statystyczne	9
2.Demografia.....	10
3.Pomoc społeczna	11
3.1. Wspieranie rodzin.....	13
Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	15
3.2. Rodzinna opieka zastępcza	16
3.3 Bezrobocie.....	17
Tabela 10. Bezrobotni w Gminie Gardeja	17
3.4. Uzależnienia	20
3.5. Niepełnosprawność	21
3.6 Sytuacja osób starszych	23
3.7. Edukacja.....	25
3.8Przemoc w rodzinie	27
3.9 Przestępczość	29
IV ADRESACI STRATEGII	31
2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny strategii.....	32
3.Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	33
4. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii	33
5.Edukacja publiczna.....	34
V. ANALIZA SWOT	35
VI . CELE GŁÓWNE STRATEGII , CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA	39
1.Cele główne strategii	39
2.Cele szczegółowe i ich realizacja	40
VII . SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII	49
VIII. FUNDUSZE EUROPEJSKIE 2014-2020	50
1. Programy krajowe	50
2. Programy regionalne.....	51
Oś Priorytetowa 1. (EFRR) KOMERCJALIZACJA WIEDZY	51
Oś Priorytetowa 12. (EFS) POMOC TECHNICZNA	56
3 Programy ramowe Unii Europejskiej.....	56

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja na lata 2016-2020 jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców.

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej zwanej dalej ustawą, zgodnie, z którym gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.).

Strategia dotyczy w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze społecznością lokalną. Strategia jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod, ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Projektowane działania służą zapobieganiu zjawiskom skutkującym wykluczeniem społecznym oraz likwidacji ich przyczyn (bardziej niż minimalizowanie skutków). W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja na lata 2016 – 2020 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również nowe działania wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych. Niniejsza Strategia jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby, wynika z obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Gardei i jej najbliższego otoczenia - 24 sołectwa spowodowanymi:

- ✓ coraz szybszymi i bardziej zasadniczymi przemianami demograficznymi, społecznymi i gospodarczymi,
- ✓ nowymi możliwościami pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój lokalny, w tym na politykę społeczną (nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020).

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja przyjęto na cztery lata (2016-2020), co ułatwi władzom gminy i innym partnerom formułowanie zadań do realizacji z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej w ramach nowej perspektywy budżetowej

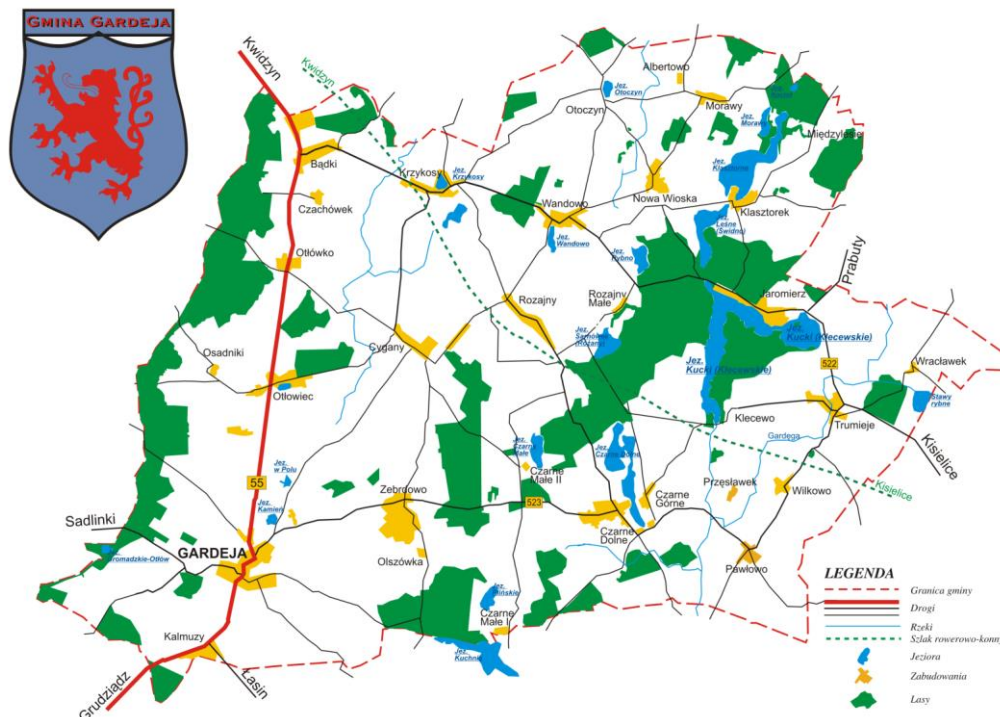
Niniejszy dokument opisuje przebieg realizacji procesu planowania strategicznego, ramy prawne i charakterystykę relacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja z innymi dokumentami nadrzędnymi, zawiera diagnozę problemów społecznych oraz plan operacyjny. Obszerną część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej, sporządzona na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gardeji oraz danych dostępnych w statystyce publicznej (Bank Danych Lokalnych GUS), opisująca aktualne problemy i tendencje społeczne występujące w Gminie Gardeja. Najważniejsze kwestie społeczne identyfikowano również za pomocą narzędzia, jakim była analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej (analiza strategiczna SWOT). W oparciu o aktualną diagnozę sytuacji, wynikającą z analiz statystycznych i strategicznych, oraz wytyczne pochodzące z dokumentów strategicznych szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego (rekomendowane kierunki działań w perspektywie czasowej do 2020 roku), wyznaczono najważniejsze obszary Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Gardeja na lata 2016-2020, które zostały ujęte w cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki interwencji. Ponadto, Strategia zawiera misję oraz cele i kierunki interwencji, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych oraz służą podnoszeniu, jakości poziomu życia mieszkańców gminy. Pokazując przejrzystość struktury Strategii, a tym samym ułatwiając korzystanie z dokumentu, cele, kierunki, realizatorzy poszczególnych działań oraz wskaźniki ich wykonania, zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej.

I. PODSTAWY PRAWNE

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja na lata 2016-2020 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ✓ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- ✓ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235),
- ✓ ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ✓ ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ✓ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2008 nr 164 poz. 1027 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii dnia 29.07.2005 r. Dz.U.2005 r. nr 179 poz.1485.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY GARDEJA

Źródło <http://www.Gardeja.pl>

Gmina Gardeja położona jest na południowym krańcu Województwa Pomorskiego, na styku Województw Warmińsko - Mazurskiego i Kujawsko - Pomorskiego. Znajduje się na terenach wchodzących w skład prawobrzeżnego dorzecza Dolnej Wisły w zachodniej części Pojezierza Mazurskiego na pograniczu Pojezierza Iławskiego i Pojezierza Chełmińskiego. Rozciągłość równoleżnikowa gminy wynosi ponad 21 km, a południkowa 15 km.

Wysokości bezwzględne zawierają się w granicach 62, 6 - 136, 6 m n.p.m. Gmina leży na szlaku komunikacyjnym Trójmiasto - Toruń.

Jej powierzchnia wynosi 193 km², zamieszkuje ją 8554 osób, w skład wchodzi 26 miejscowości i 24 sołectwa ¹.

Gardeja kładzie duży nacisk na rozwój turystyki, rozszerzenie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych oraz ochronę środowiska. Turystyce niewątpliwie sprzyjają:

- urozmaicony krajobraz,

¹ Urząd Statystyczny w Gdańsku 2014r.

- niski stopień zniekształcenia środowiska przyrodniczego.
- niski stopień zanieczyszczenia powietrza i zbiorników wodnych,
- duże bogactwo gatunków roślin i zwierząt,
- duża ilość obiektów zabytkowych.

Jeziora są jednym z najważniejszych systemów ostoji flory i fauny, sprzyjają również uprawianiu sportów motorowo-wodnych i aktywnemu wypoczynkowi. Największe z jezior to Kucki, Klasztorne, Czarne, Leśne oraz Sarnówek. Liczne tereny leśne sprzyjają uprawianiu turystyki pieszej, rowerowej oraz konnej. Na terenie gminy znajduje się wiele studni, które oferują wczas w siodle, naukę prowadzona przez instruktorów - oraz organizację kuligów i wycieczek konnych.

Gmina dysponuje szeroko rozbudowaną bazą noclegową i wypoczynkową ze zróżnicowanym standardem i zakresem świadczonych usług (pola namiotowe, domki campingowe, pensjonaty, hotele, obiekty gastronomiczne). Malownicze położenie wielu okolicznych jezior, czyste wody i powietrze a także specyficzny mikroklimat każdemu zapewnia udany wypoczynek. W Gardei znajduje swoją siedzibę wiele instytucji, placówek gospodarczych, kulturalnych i oświatowych. Centrum Kultury Sportu i Rekreacji zajmuje się organizacją wielu imprez kulturalnych i okolicznościowych.

Na terenie gminy prowadzi działalność kilkadziesiąt różnych podmiotów gospodarczych. Głównym kierunkiem ich działania jest szeroka działalność usługowa. Handel oraz gastronomia. Gmina jest otwarta na wszelkie formy współpracy i zainteresowana rozszerzeniem swoich kontaktów gospodarczych.

III. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Wybrane dane statystyczne

Tabela 1. Dane statystyczne

Dane statystyczne	2012	2013	2014
Ludność	8482	8460	8457
Ludność na 1 km ²	44	44	44
Kobiety na 100 mężczyzn	97	97	97
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,4	59,6	59,7
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	3141	3244	3349
Wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł	2823	3305	3384
Porady udzielone w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	3	3	3
Lesistość w %	19,7	19,7	19,5
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności	19	21	25
Pracujący na 1000 ludności (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie)	54	52	57
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	14,2	12,6	9,0
Ludność- w % ogółu ludności- korzystająca z instalacji:			
Wodociągowej	90,5	90,9	99,1
Kanalizacyjnej	48,6	49,8	0
Gazowej	0	0	0
Podmioty w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	930	934	944

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku

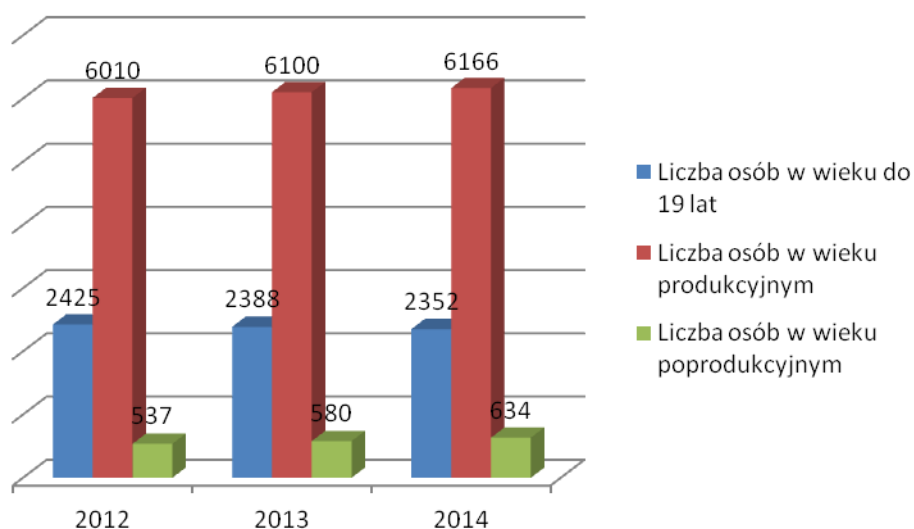
2. Demografia

Gminę Gardeja zamieszkuje 8457 osób (dane za 2014 rok), w skład gminy wchodzi 26 miejscowości i 24 sołectwa.

Tabela 2. Struktura wieku mieszkańców w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	Lata		
	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców Gminy Gardeja	8614	8610	8457
Liczba osób w wieku do 19 lat	2425	2388	2352
Liczba osób w wieku produkcyjnym	6010	6100	6166
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	537	580	634

Źródło: Ewidencja Ludności U.G Gardeja

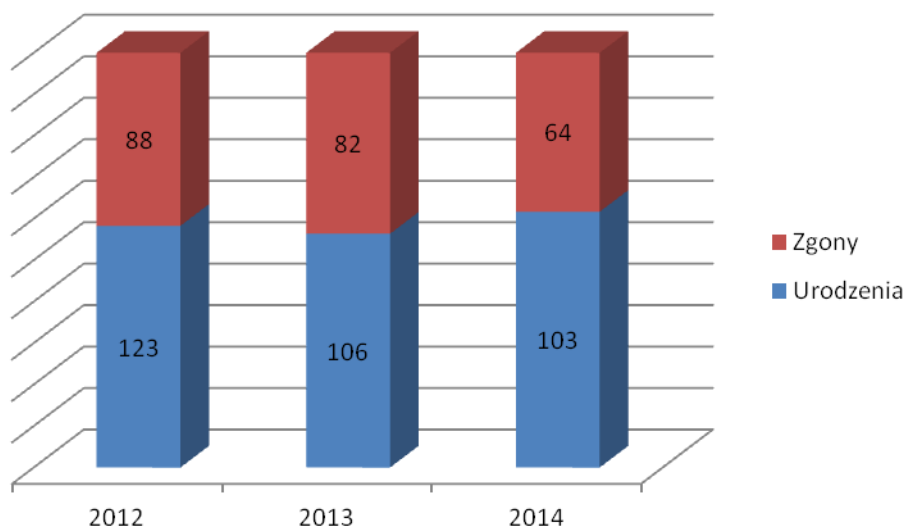

Znaczna ilość mieszkańców gminy Gardeja jest w wieku produkcyjnym, jedynie jedna piąta mieszkańców wymaga wsparcia pomocy społecznej.

Tabela 3. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2012-2014

Rok	Urodzenia	Zgony
2012	123	88
2013	106	82
2014	103	64

Źródło: Ewidencja Ludności U.G Gardeja

Bardzo optymistyczny fakt większej ilości urodzeń niż zgonów mimo, że od 2012 do 2014 zaobserwowany jest spadek ilości urodzeń.

3. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei powołany został Uchwałą nr X/48/90 Rady Gminy w Gardei z dnia 28 lutego 1990 roku i działa w szczególności w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2015 r., nr 163 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Podstawowym zadaniem Ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka poprzez:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracę socjalną;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zintegrowanych potrzeb.

1. Ośrodek realizuje:

- 1) zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym;
- 2) zadania własne gminy;
- 3) zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę – zgodnie z treścią przepisów ustawy o pomocy społecznej.

2. Ośrodek realizuje również zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2006 r., nr 139, poz.992 ze zm.) polegające na:

1) przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków rodzinnych wraz z przysługującymi dodatkami z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

2) Przyznawania i wypłacania świadczeń opiekuńczych:

- zasiłku pielęgnacyjnego,
- świadczenia pielęgnacyjnego.

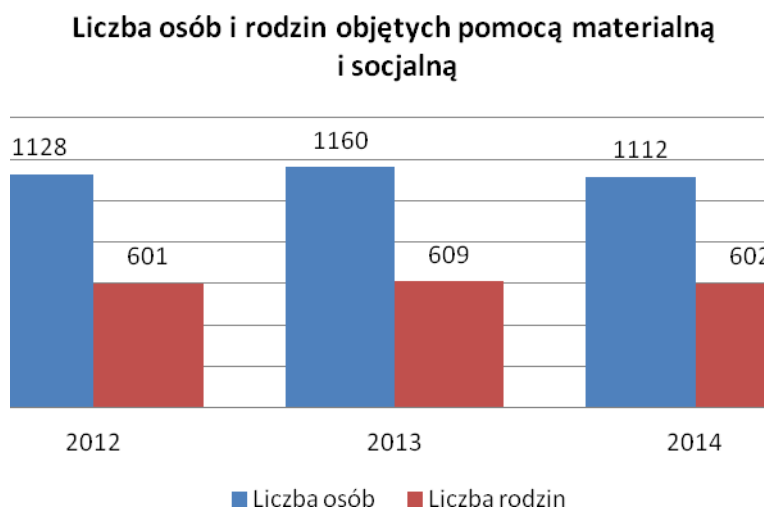
3. Ośrodek prowadzi postępowania wobec dłużników alimentacyjnych i wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

4. Ośrodek wspiera rodziny i system pieczy zastępczej oraz prowadzenie postępowań w zakresie adopcji.

Tabela 4. Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w latach 2012-2014

Rok	Liczba osób	Liczba rodzin
2012	1128	601
2013	1160	609
2014	1112	602

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardei

Analizowany okres wykazuje praktycznie równomierną ilość osób i rodzin wymagających stałej pomocy materialnej i socjalnej.

3.1. Wspieranie rodzin

Tabela 5. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Typy rodzin		Lata		
		2012	2013	2014
Rodziny ogółem		619	634	611
Liczba	1	109	121	141
	2	78	82	96
	3	114	108	92
	4	166	163	144
	5 i więcej	152	160	138
Rodziny z dziećmi ogółem		418	400	373
Rodziny niepełne ogółem		89	92	84
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		76	64	73

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardej

Przedstawione dane wskazują, że gospodarstwa 1 i 4, 5 i więcej -osobowe są najbardziej narażone na ryzyko trudności życiowych, których samodzielnie nie są w stanie pokonać, co decyduje o konieczności wejścia w system pomocy społecznej.

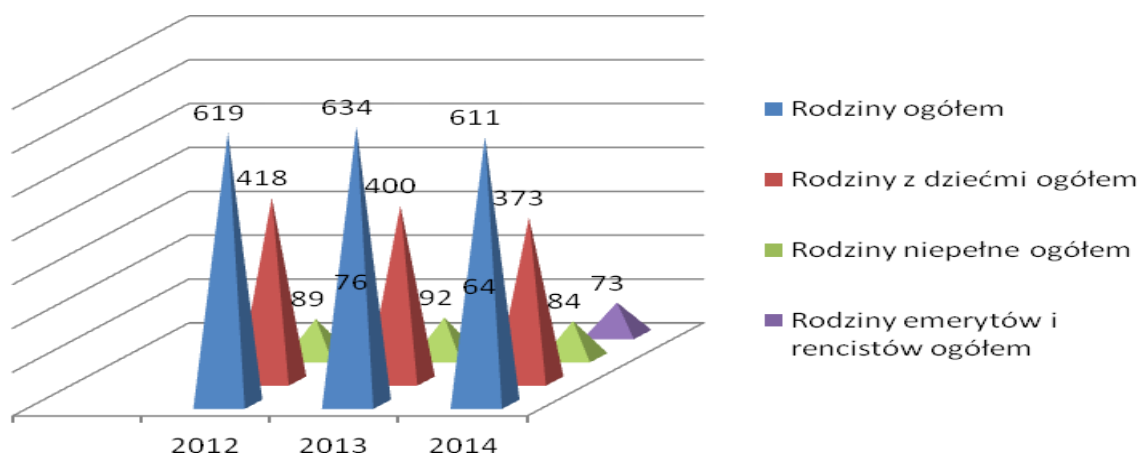

Tabela 6. Powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2012	2013	2014
Ubóstwo	483	492	445
Bezdomność	6	5	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0
Wielodzietność	0	0	0
Bezrobocie	407	415	369
Niepełnosprawność	174	166	180
Długotrwała lub ciężka choroba	134	125	129
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	152	226	193
*rodziny niepełne	89	92	84
* rodziny wielodzietne	63	160	123
Przemoc w rodzinie			
Alkoholizm	3	12	7
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	7	5
Zdarzenia losowe	0	1	0

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardej

Z przedstawionych danych wynika, że wzorem lat ubiegłych najpoważniejszą trudnością życiową klientów pomocy społecznej jest ubóstwo. Ubóstwo jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej. Klientami są osoby i rodziny o niskich kwalifikacjach zawodowych, długotrwale bezrobotne, jak również osoby nie posiadające stałego źródła dochodu, pracujące w niepełnym wymiarze czasu pracy lub dorywczo. Wzrost kosztów utrzymania, niskie dochody własne są głównymi przyczynami zgłaszania się o pomoc finansową. Kolejnym poważnym obszarem problemów jest bezrobocie. Trudna sytuacja na rynku pracy, brak nowych miejsc pracy, kryzys, jak i likwidacja dotychczasowych miejsc pracy prowadzi do zwykłej tendencji osób bezrobotnych. Następnym czynnikiem korzystania z pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niepełnosprawność. Analiza zdiagnozowanych w roku 2014 obszarów problemowych w kontekście danych z roku poprzedniego wskazuje na tendencję wzrostu jedynie w obszarach niepełnosprawności i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

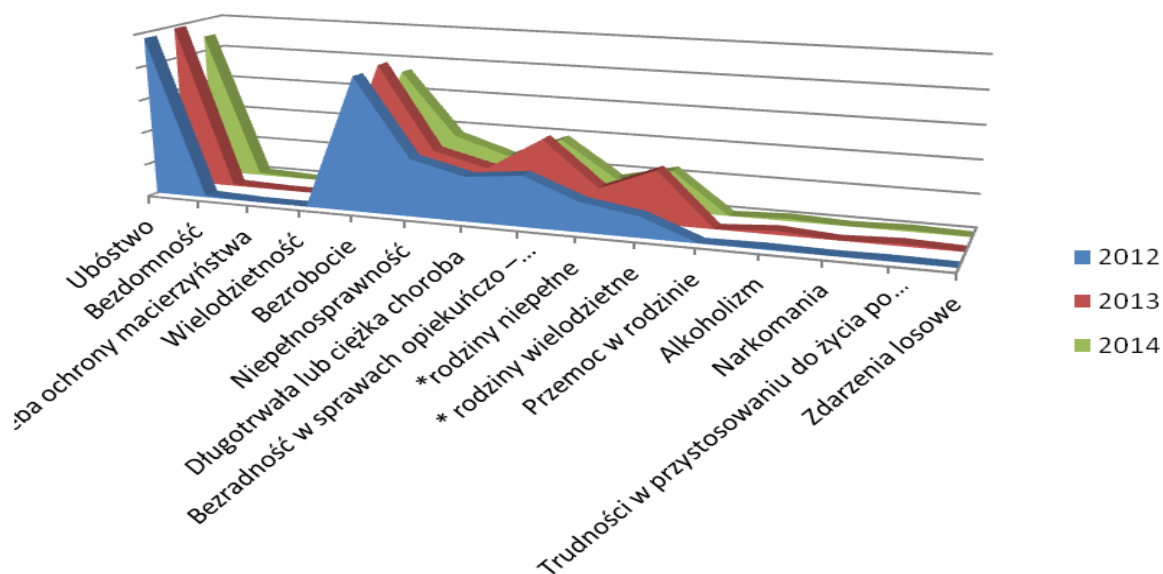

Tabela 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	2012 rok		2013 rok		2014 rok	
	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych. Ogółem (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1128	2080	1160	2090	112	1958
w tym:						
świadczenie pieniężne	528	1586	730	1600	528	1475
świadczenie niepieniężne	600	1441	612	1456	586	1357
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę.	1	4	1	3	1	3
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	1127	2076	1160	2090	1111	1955
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej- ogółem	0	1838	0	1620	0	1100
w tym:						
Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	0	96	0	98	0	30
Praca socjalna prowadzona w oparciu o KONTRAKT SOCJALNY	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi	Liczba kontraktów socjalnych	Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi
	7	7	7	7	2	2

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardej

3.2. Rodzinna opieka zastępcza

Tabela 8. Ilość dzieci objętych pomocą asystenta rodziny w poszczególnych przedziałach wiekowych

Rok	0-3 lat pozostające w domu pod opieką	Powyżej 4-6 lat wiek przedszkolny	Powyżej 7-13 lat szkoła podstawowa	Powyżej 14-16 lat gimnazjum	Powyżej 17-18 lat dzieci realizujące obowiązek szkolny	RAZEM
2012	6	3	12	4	2	27
2013	14	8	14	5	2	43
2014	13	11	23	10	3	60

Źródło : Dane własne GOPS Gardeja

W kolejnych latach wzrasta liczba dzieci w różnych przedziałach wiekowych, które asystent rodziny objął swoją pomocą pomagając rozwiązać zdiagnozowane problemy.

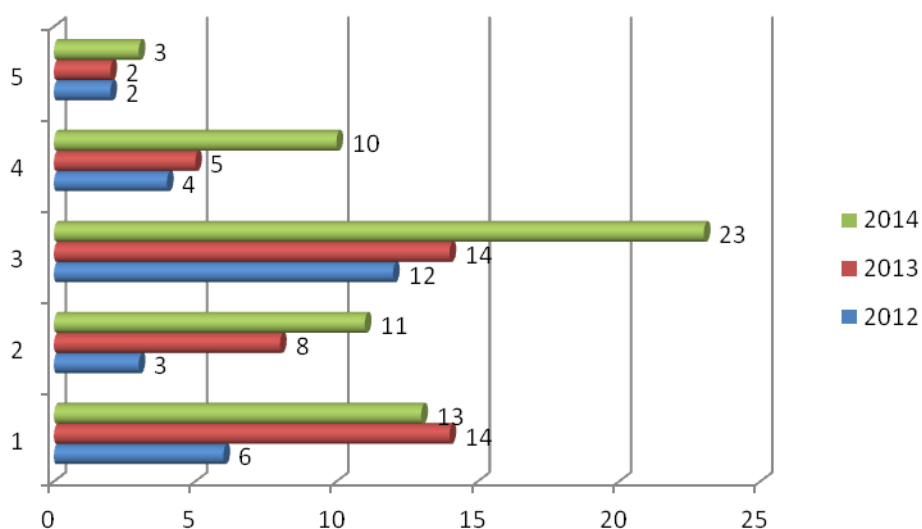
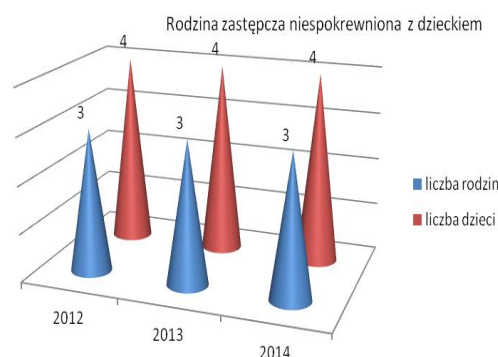
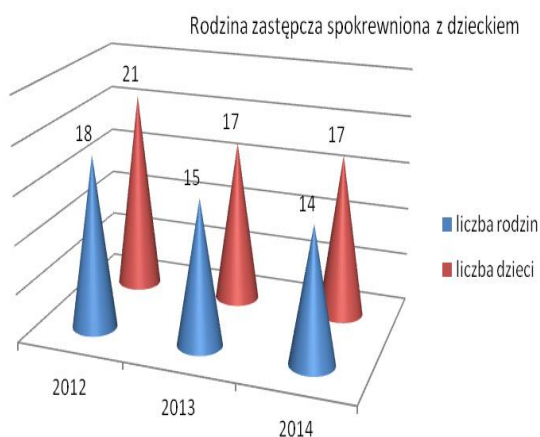

Tabela 9. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie gminy Gardeja w latach 2012-2014

Typy rodziny zastępczej	Lata					
	2012		2013		2014	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem	18	21	15	17	14	17
Rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem	3	4	3	4	3	4
Rodzina zastępcza zawodowa niespokrewniona z dzieckiem	ogółem	0	0	0	0	0
	o charakterze pogotowia rodzinnego	0	0	0	0	0
	wielodzietne	0	0	0	0	0
	specjalistyczne	0	0	0	0	0
Razem	21	25	18	21	17	21

Źródło : dane własne PCPR w Kwidzynie

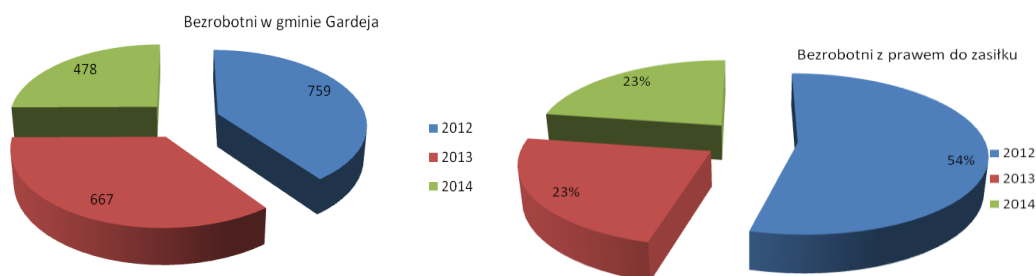
Podejmowane działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem w takich przypadkach konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

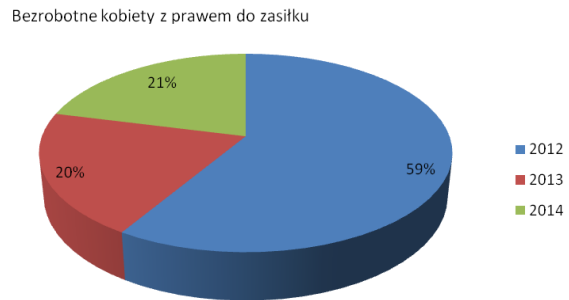
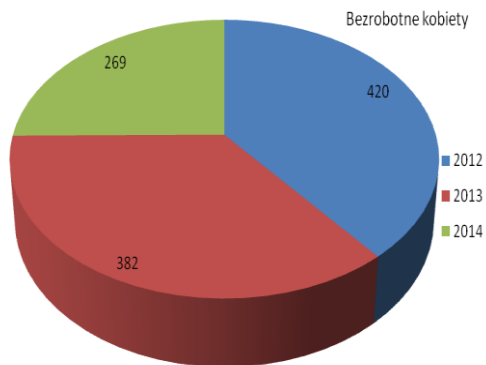
3.3 Bezrobocie

Tabela 10. Bezrobotni w Gminie Gardeja

Status	2012 rok		2013 rok		2014 rok	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Bezrobotni	759	420	667	382	478	269
Z prawem do zasiłku	118	64	51	22	49	23

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osoba niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

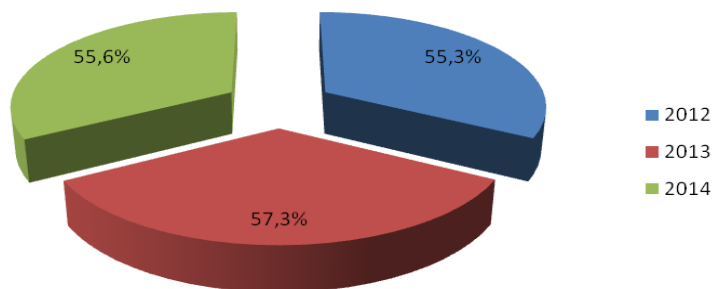
W 2014 roku na terenie Gminy Gardeja odnotowano mniej osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w stosunku do lat ubiegłych. Wśród 478 zarejestrowanych bezrobotnych 23% stanowili bezrobotni bez prawa do zasiłku, w tym 21% stanowiły kobiety.

Tabela11 . Bezrobotni – struktura wieku.

Lata	Ogółem	18 - 24		25 - 34		35- 44		45 – 54		55 – 59		60 – 64	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
2012	759	198	125	246	162	131	70	120	50	46	13	18	0
2013	667	147	99	204	146	121	66	122	50	55	21	18	0
2014	478	94	63	130	91	101	51	88	43	45	18	20	0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie

Wskaźnik bezrobotnych kobiet w stosunku do mężczyzn

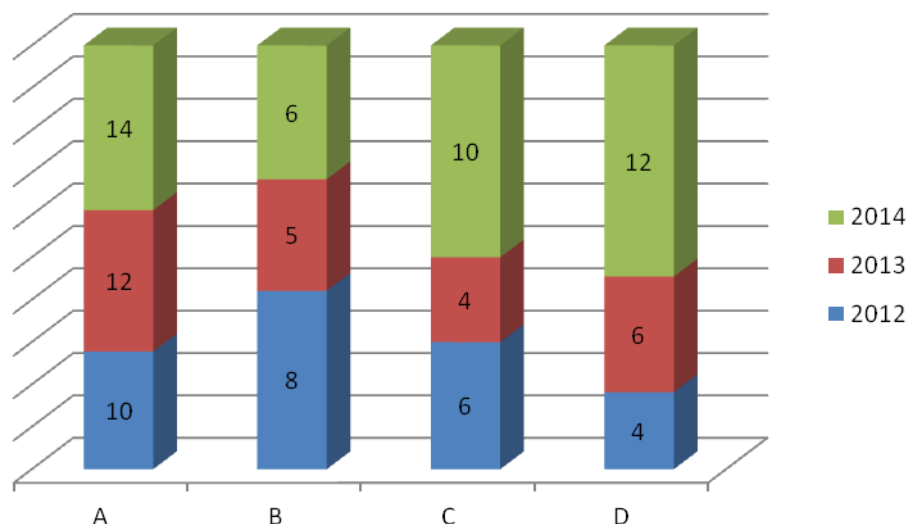
Analizując strukturę wieku osób bezrobotnych zaobserwowano znaczny spadek osób w każdym przedziale wiekowym, w przedziale wiekowym 60-64 nie zarejestrowano żadnej kobiety, 20 mężczyzn zbliża się do wieku emerytalnego.

3.4. Uzależnienia

Tabela12. Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania	Lata		
	2012	2013	2014
Liczba nowych osób zgłoszonych na Komisję (A)	10	12	14
Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję (B)	8	5	6
Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia dobrowolnie (C)	6	4	10
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie (D)	4	6	12

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardej

Z analizy wykresu wynika, iż w niewielkim stopniu zwiększyła się liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których podejmowane są konkretne działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, znacznie zwiększyła się w porównaniu z 2014 rokiem liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie.

3.5. Niepełnosprawność

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Światowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych (The World Programme of Action for Disabled Persons) oraz Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych (The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities) podkreślają, iż niepełnosprawność jest problemem społecznym i nie ogranicza się do konkretnej osoby. Mówiąc o niepełnosprawności mamy na względzie relację między zdrowiem człowieka (uwzględniając jego wiek, płeć i wykształcenie), a społeczeństwem i środowiskiem, które go otacza.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ²wprowadza następujące pojęcia niepełnosprawności, uwzględniając stan zdrowia człowieka:

Niesprawność (impairment) - każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym;

Niepełnosprawność (disability) - każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka;

Ograniczenia w pełnieniu ról społecznych (handicap) - ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami.

Niepełnosprawność dotyczy całej ludzkości, nie można obarczać problemami związanymi z niepełnosprawnością mniejszości społecznych - każdy człowiek może doświadczyć pogorszenia stanu zdrowia i stać się osobą niepełnosprawną.

Tabela 13. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2012-2014 z terenu gminy Gardeja

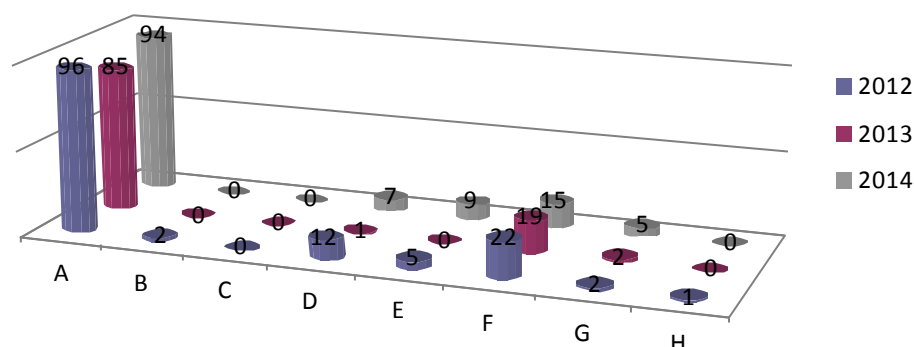
Diagnoza niepełnosprawności	Lata		
	2012	2013	2014
Świadczenia i usługi finansowane z powodu niepełnosprawności			
Ilość osób, które zostały zaliczone do stopnia niepełnosprawności (A)	96	85	94
Ilość osób umieszczonych w DPS (B)	2	0	0
Ilość osób umieszczonych w	0	0	0

² Światowa Organizacja Zdrowia (WHO)

ŚDP (C)			
Ilość osób które otrzymały pomoc ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych (D)	12	1	7
Ilość osób które skorzystały z turnusów rehabilitacyjnych (E)	5	0	9
Ilość osób które otrzymały dofinansowanie na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (F)	22	19	15
Ilość osób które skorzystały z wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy (G)	2	2	5
Ilość osób które otrzymały dofinansowanie na jednorazowe środki na podjęcie działalności (H)	1	0	0

Źródło : Dane własne Urząd Gminy Gardeja

Zadania zrealizowane na rzecz osób niepełnosprawnych

Analizując wykres na dość znaczną ilość osób zakwalifikowanych do stopnia niepełnosprawności niewielka ilość osób niepełnosprawnych korzysta ze świadczeń GOPS i PCPR

3.6 Sytuacja osób starszych

Przez większą część historii gatunku ludzkiego poszczególni jego przedstawiciele starzeli się, a populacje nie. Jednostki przechodziły przez typowy cykl życia, podczas kiedy struktura wiekowa społeczeństw pozostawała stosunkowo niezmienna. Odsetek ludzi starych zwykle był znikomy i nie przekraczał 2% lub 3%. Zmianę pod tym względem przyniosła druga połowa XX w. przypadający na okres intensywnie postępującego wzrostu liczby i odsetka ludzi starych. Prognozy demograficzne jednoznacznie wskazują, że proces starzenia się społeczeństw krajów europejskich zintensyfikuje się w najbliższych dekadach. Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa. Proces starzenia się ma, więc nie tylko wymiar demograficzny, ale także ekonomiczny i społeczny. Wyrazem tego są zmiany struktury konsumpcji, wzrost zapotrzebowania na niektóre usługi (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, opieki społecznej), zmniejszenie aktywności zawodowej, zwiększenie wydatków na utrzymanie rosnącej grupy poprodukcyjnej, zmiana struktury siły roboczej, rodziny i gospodarstw domowych. Wymusza to działania ze strony państwa w zakresie dostosowania infrastruktury i nakładów finansowych na różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego

Polska od wielu lat plasuje się w pierwszej trzydziestce krajów demograficznie starych na świecie. W 1967 roku przekroczyła próg starości demograficznej, a próg zaawansowanej starości demograficznej – już w 1980 roku. W latach 1990-2005 udział ludności w wieku 65 lat i więcej

wzrósł z 10, 1% do 13, 2%, a w wieku 60 lat i więcej z 14, 8% do 17, 1% w ogólnej strukturze społecznej. W 2001 roku było w Polsce ok. 5, 6 mln osób w wieku poprodukcyjnym. Z prognoz demograficznych GUS wynika, że liczba osób w wieku emerytalnym zwiększy się do 9, 6 mln w roku 2030³.

Tabela 14. Starość w danych demograficznych na terenie Gminy Gardeja

Wiek	Lata					
	2012		2013		2014	
	Liczba bezwzględna	% ogółu	Liczba bezwzględna	% ogółu	Liczba bezwzględna	% ogółu
60-69 lat	585	6,8	574	6,7	829	9,7
70 lat i więcej	467	5,4	505	5,9	540	6,3
Ogólna liczba ludności	8614		8610		8574	

Źródło : Ewidencja Ludności UG Gardeja

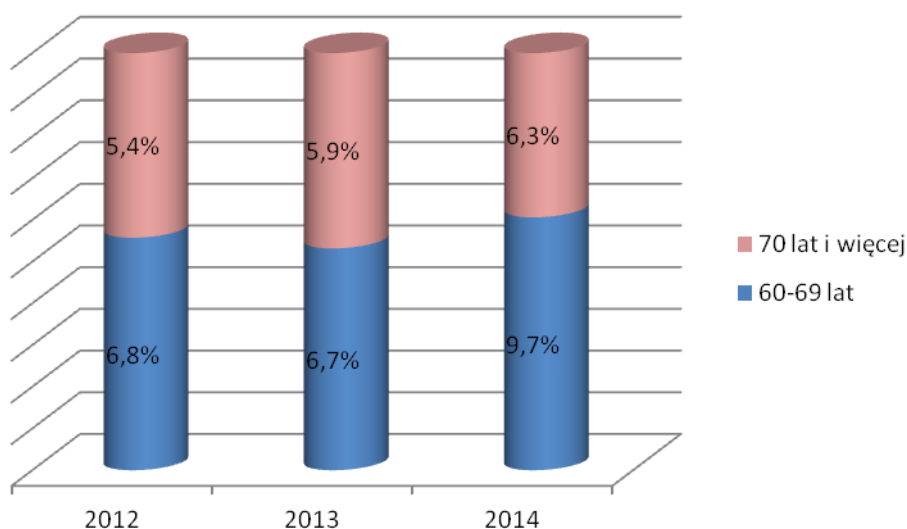

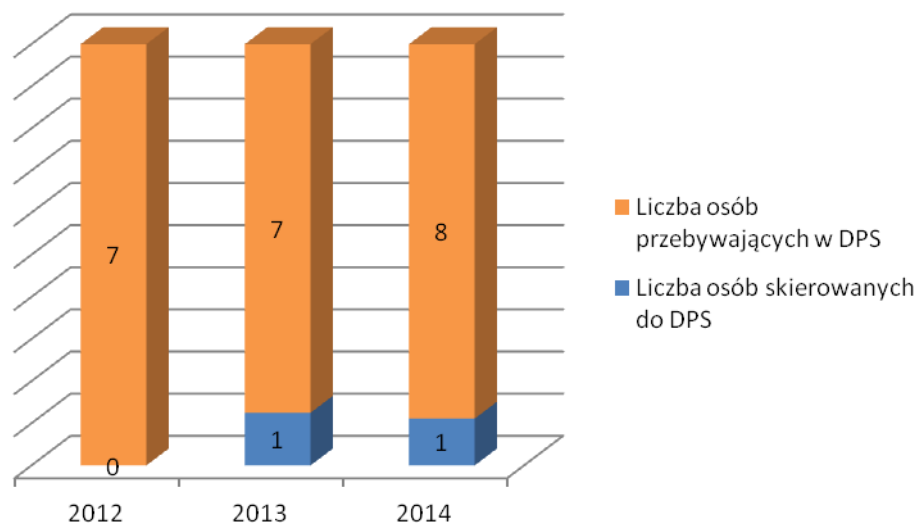
Tabela 15. Liczba osób skierowanych i przebywających w domach pomocy społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2012-2014

Działania	Lata		
	2012	2013	2014
Liczba osób skierowanych do DPS	0	1	1
Liczba osób przebywających w DPS	7	7	8

³ Źródło: Kancelaria Senatu Biuro Analiz i Dokumentacji 2011r.

Odpłatność gminy za pobyt w DPS [w zł]	110216	153065	160806

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardeji

Nasze społeczeństwo starzeje się i takie zjawisko obserwowane jest także w gminie Gardeja chociaż według badań osoby w wieku 60-69 lat stanowią w roku 2014- 9,7% w stosunku do ogółu ludności natomiast osób w wieku 70 i więcej 6,3%.

3.7. Edukacja

Aktualna sieć przedszkoli, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego zaspakaja rzeczywiste oczekiwania społeczne. Jednak niż demograficzny oraz ciągle poszukiwanie rozwiązań zmierzających do podnoszenia, jakości pracy szkoły uzasadniają potrzebę wypracowywania nowych racjonalnych rozwiązań w zakresie optymalizacji sieci placówek oświatowych

W latach 2012-2014 Gmina Gardeja prowadziła następujące placówki oświatowe:

SZKOŁY PODSTAWOWE

1. Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte ul. Sportowa 1
2. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Trumiejach
3. Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Cyganach – 27
4. Szkoła Podstawowa im. Henryka Dobrzańskiego w Morawach 43
5. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czarnem Dolnem
6. Szkoła Podstawowa im. Andrzeja Grubby w Otłowcu 26

GIMNAZJA

1. Gimnazjum im. Obrońców Westerplatte ul. Sportowa 1
2. Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Wandowie

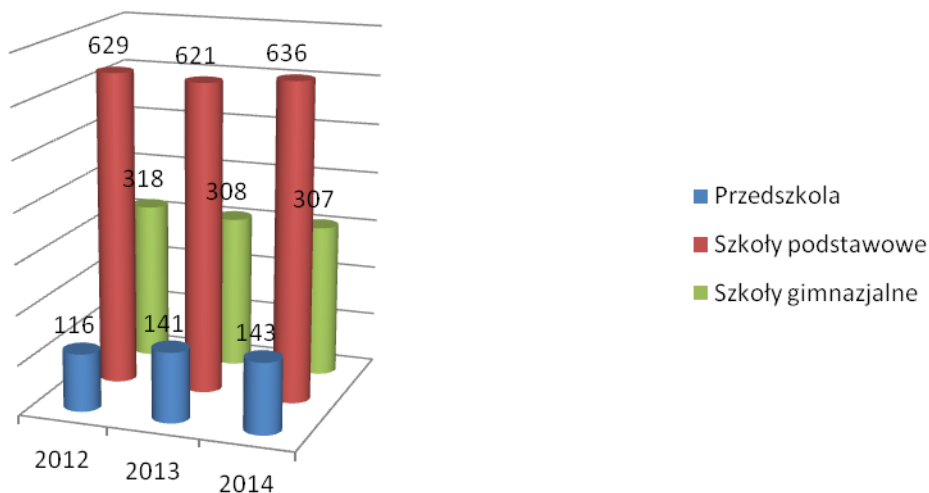
PRZEDSZKOLA

1. Przedszkole w Gardei ul. Młyńska 4
2. Niepubliczne Przedszkole „OWOCOWE ZACISZE” w Bądkach.

Tabela 16. Liczba uczniów w placówkach oświatowych

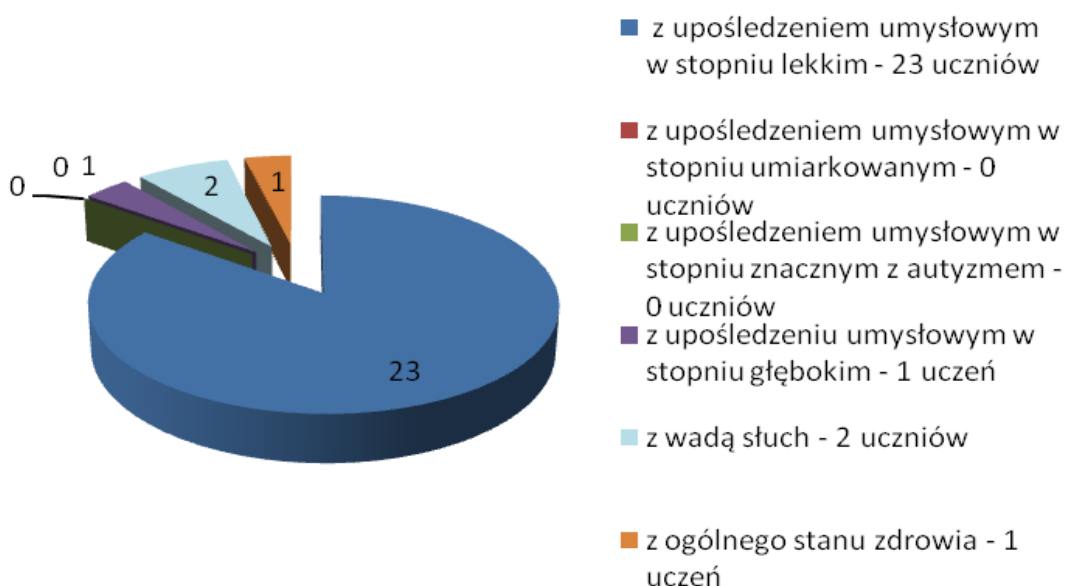
Placówki oświatowe	Rok szkolny		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Przedszkola	116	141	143
Szkoły podstawowe	629	621	636
Szkoły gimnazjalne	318	308	307

Źródło: Urząd Statystyczny w Gdańsku

Uczniowie niepełnosprawni gminy Gardeja 2015/2016.

Do szkół mieszczących się na terenie Gminy Gardeja uczęszczają uczniowie niepełnosprawni, którzy posiadają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w tym:

W roku szkolnym 2015/2016 obserwujemy bardzo pozytywne zjawisko wzrostu ilości dzieci w przedszkolach w porównaniu z rokiem szkolnym 2012/2013. Wskazane jest korzystając z możliwości dofinansowania z projektów UE zwiększyć ilość punktów przedszkolnych dla dzieci bliżej ich miejsc zamieszkania. To samo dotyczy dzieci w szkołach podstawowych, obserwujemy niewielki wzrost ilości uczących się dzieci.

3.8 Przemoc w rodzinie

Przemoc rozumiana jest jako akt godzący w wolność osobistą jednostki i zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z własną wolą. Przenosi się ona również na grunt rodzinny i jest w nim często spotykanym zjawiskiem, niezależnym od kultury, środowiska, wyznania, wykształcenia, poziomu intelektualnego czy przynależności do grupy społecznej. Przemoc w rodzinie to niewątpliwie zachowanie, które poniża jednostkę, powoduje obrażenia fizyczne, często jednocześnie naruszając w ten sposób prawo. Rzadko jest to incydent jednorazowy. Zazwyczaj staje się jednym z wielu ogniw łańcucha agresji. Na terenie Gminy Gardeja, zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi:

1. Elżbieta Stawarz starszy pracownik socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gardei i społeczny kurator sądowy w Sądzie Rodzinnym i Nieletnich w Kwidzynie –członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gardei, radna gminy Gardeja przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego,
2. Piotr Jabłoński – dzielnicowy Posterunku Policji w Gardei – zastępca Zespołu Interdyscyplinarnego,
3. Grażyna Leśniak- Romanowska – starszy specjalista pracy socjalnej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gardei- sekretarz Zespołu Interdyscyplinarnego,
4. Agnieszka Szczygielska – Mizera – pedagog szkolny w Zespole Szkół w Gardei i członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gardei - członek ZI,
5. Maryla Kosiarsz indywidualna praktyka pielęgniarki środowiskowo- rodzinnej w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Gardei - członek ZI
6. Eleonora Lewandowska- starszy pracownik socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gardei i społeczny kurator sądowy w Sądzie Rodzinnym i Nieletnich w Kwidzynie - członek ZI
7. Maciej Manowski –dyrektor Gimnazjum w Wandowie - członek ZI
8. Teresa Antolak- kierownik świetlicy w Szkole Podstawowej w Trumiejach - członek ZI,
9. Beata Gularowska - dyrektor Szkoły Podstawowej w Morawach - członek ZI,
10. Małgorzata Kamińska - dyrektor Szkoły Podstawowej w Cyganach - członek ZI,
11. Karol Kędra - nauczyciel Szkoły Podstawowej w Cyganach - członek ZI,
12. Małgorzata Zaremba - dyrektor Szkoły Podstawowej w Kotłowcu - członek ZI,

Zespół interdyscyplinarny jest elementem tworzonego przez gminę systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2018 oraz realizatorem zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Tabela17. Zestawienie danych z miejsc z których wpłynęła „Niebieska karta „na obszarze Gminy Gardeja

Działania	Lata		
	2012	2013	2014
Policja	10	12	28
Oświata	1	0	2
Służba zdrowia	0	1	0
Pracownik Socjalny GOPS	1	3	9

Zespół interdyscyplinarny	2	1	0

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardeji

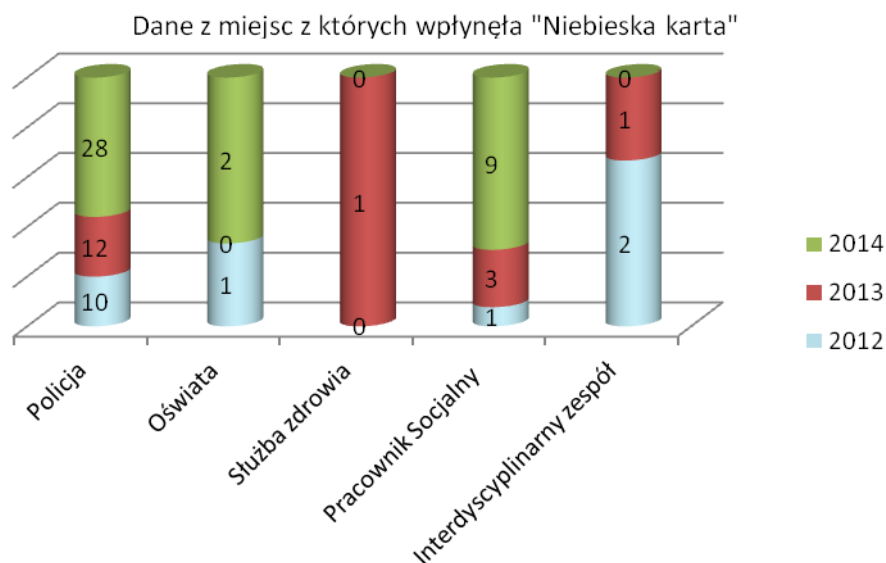
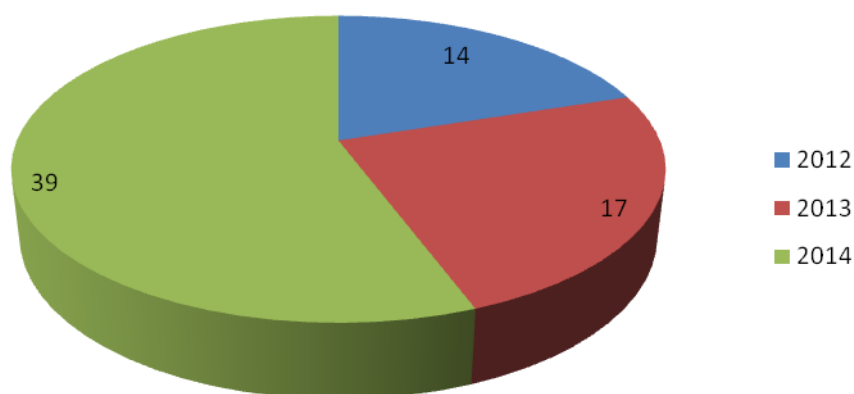

Tabela 18. Zestawienie realizowanych procedur „Niebieskiej karty” na obszarze Gminy Gardeja

Działania	Lata		
	2012	2013	2014
Liczba realizowanych procedur	14	17	39

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gardeji

Liczba realizowanych procedur "Niebieska karta"

Z roku na rok Zespół Interdyscyplinarny coraz więcej prowadzi spraw „Niebieskiej Karty”, jednakże dane te nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Gardeja. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej.

W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej dlatego też, liczba Niebieskich Kart wzrasta. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Brakuje większej współpracy ze służbą zdrowia, wskazane jest zmotywowanie jej przedstawicieli do współpracy.

3.9 Przestępczość

Przestępczość – jest to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

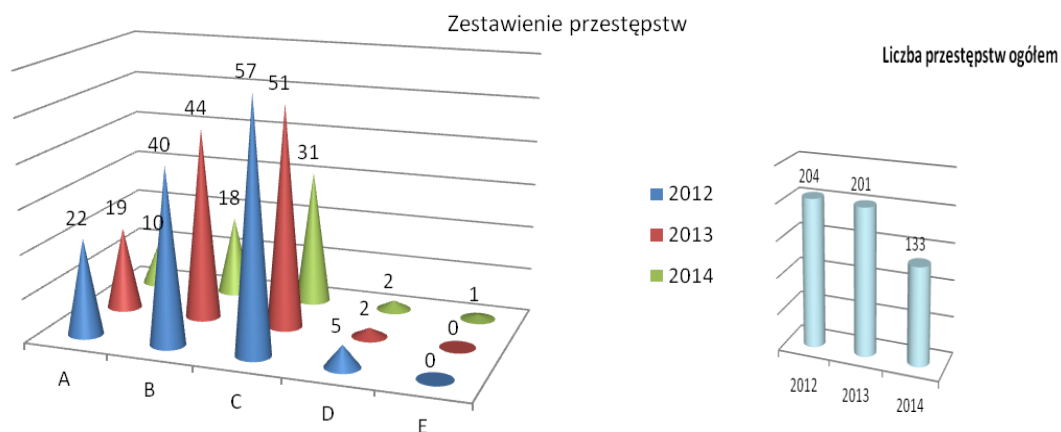
- ✓ stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- ✓ wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.

Wyróżnić można kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości. Zalicza się do nich gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, a także poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Tabela 19. Zestawienie przestępstw popełnionych na obszarze Gminy Gardeja

Przestępstwa	Lata		
	2012	2013	2014
Przestępstwa drogowe	22	19	10
Kradzieże	40	44	18
Kradzież z włamaniem	57	51	31
Rozboje, wymuszenia	5	2	2
Przestępstwa narkotykowe	0	0	1
Liczba przestępstw ogółem	204	201	133

Źródło : Baza policyjna KSIP

Obserwujemy bardzo pozytywne zjawisko zmniejszenia ilości przestępstw popełnionych na obszarze Gminy Gardeja, dzięki współpracy Gminy Gardeja w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego i Policji.

IV ADRESACI STRATEGII

1. Kierunki i działania strategii

Podstawowym problemem w tworzeniu programów społecznych jest dość precyzyjne zdefiniowanie rozumienia rozwiązywania problemów społecznych w środowiskach lokalnych. Według dostępnej i aktualnej wiedzy, za najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych uważa się profesjonalną pomoc powodującą przywrócenie mobilności, rozwijanie umiejętności i sił w pokonywaniu własnych problemów. Taki kierunek działania nie wyklucza pomocy bezpośredniej.

Poniższa Strategia proponuje działania na dwóch płaszczyznach:

- ✓ działania profilaktyczne , ograniczające narastanie problemów społecznych
- ✓ działania naprawcze (pomocowe), uwzględniające profesjonalne metody rozwiązywania istniejących problemów społecznych.

W rozwiązywaniu problemów społecznych w społeczności lokalnej najważniejsze jest przygotowanie kadr pomocowych i profilaktycznych, dostosowanie bazy do potrzeb pomocowych oraz uruchomienie mechanizmów kontrolno-motywujących zapewniających odpowiednie standardy działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji.

Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to, zatem formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Realizacja zadań strategicznych spoczywa na instytucjach samorządu. Jednak należy pamiętać, że ważnym partnerem w wdrażaniu strategii są organizacje pozarządowe. To one będąc najbliżej lokalnych problemów społecznych są w stanie realizować z dużym sukcesem zadania wyznaczone przez strategię

Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami daje szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Jako element żywy Strategia będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele, a część z przedstawionych w dokumencie straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian jest jak najbardziej pożądany, ponieważ będzie on miernikiem działań dążeń społeczności lokalnej.

2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny strategii

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 4 lata mieszkańcy - uczestnicy procesu planowania. Wizja określa bardzo ogólnie, dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Gardeja jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców i turystów , umożliwiającym:

- ✓ wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy (usługowo-turystyczno -ekologiczny),
- ✓ profesjonalną pomoc społeczną,
- ✓ nowoczesną edukację,
- ✓ profesjonalną pomoc w rozwiązywaniu problemów uzależnień integracje społeczności lokalnej.

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją , ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Gardeja określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

3.Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- ✓ umożliwienie klientom Ośrodka korzystanie z pomocy psychologa, pedagoga,
- ✓ zwiększenie ilości pracowników socjalnych,
- ✓ utworzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ współpraca psychologa, pedagoga, Policji, pracowników socjalnych, służby zdrowia, kościoła z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy.
- ✓ zapewnienia schronienia osobom dotkniętym przemocą ,
- ✓ prowadzenie terapii rodzinnej,
- ✓ utworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,
- ✓ objęcie pomocą psychologiczną i pedagogiczną osób dotkniętych przemocą,
- ✓ zmniejszenie bezrobocia poprzez organizowanie prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych,
- ✓ organizowanie giełd pracy przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kwidzynie,
- ✓ zorganizowanie ośrodka pobytu dla sprawcy przemocy domowej,
- ✓ rozwój stowarzyszeń na terenie gminu w celu pozyskania środków pozabudżetowych,
- ✓ powołanie darmowego telefonu zaufania.

4. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

- ✓ zwiększenie ilości świetlic środowiskowych i zwiększenie liczby godzin ich dostępności,
- ✓ rozwój współpracy z Klubem Abstynenta , Stowarzyszeniem „Gryf”,

- ✓ dalszy rozwój współpracy ze szkołami z terenu gminy związany z promocją zdrowego spędzania wolnego czasu,
- ✓ prowadzenie świetlic środowiskowych przez osoby do tego odpowiednio wykształcone i przygotowane,
- ✓ w punkcie konsultacyjnym poza dyżurami psychologa wprowadzić także dyżury prawnika,
- ✓ stały kontakt osoby uzależnionej oraz rodziny z psychologiem, pedagogiem, terapeutą,
- ✓ organizowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
- ✓ kontynuowanie akcji Niebieska Karta przez Policję i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ✓ prowadzenie punktów konsultacyjnych i rozszerzenie ich działalności – dostępności,
- ✓ utworzenie drugiego punktu konsultacyjnego,
- ✓ zaostrenie kar dla osób sprzedających alkohol nieletnim,
- ✓ organizowanie działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

5. Edukacja publiczna

- ✓ wprowadzenie do szkół programu profilaktyczno- wychowawczego „Spójrz Inaczej”,
- ✓ organizowanie i przyłączanie się w różne akcje profilaktyczne, konkursy itp.,
- ✓ tworzenie grup i kół zainteresowań w celu zajęcia wolnego czasu dzieci i młodzieży w sposób aktywny i atrakcyjny,
- ✓ tworzenie programów edukacyjnych w celu szerzenia tolerancji wśród uczniów,
- ✓ prowadzenie programów profilaktyczno-wychowawczych również poza godzinami wychowawczymi,
- ✓ zachęcanie młodzieży do aktywnego działania w społecznościach lokalnych – wolontariat,
- ✓ rozwój klubów i stowarzyszeń sportowych,
- ✓ edukacja komputerowa,
- ✓ jeden posiłek szkolny dla każdego dziecka,
- ✓ stołówka przy każdej szkole.

Podjęcie działań w szkołach w celu współdziałania nauczycieli, rodziców i dzieci w zakresie wychowywania i nauczania.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii.

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY GARDEJA , ŻYCIE WOLNE OD ZAGROŻEŃ, ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są z wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych społecznej gminy. Jest to hasłowe wyrażenie wizji Rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Gardeja.

V. ANALIZA SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Gmina Gardeja ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno- prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szansę oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths) ,
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities)
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Założenie to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych , szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT (SKALA 1-5)

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
✓ wykwalifikowana kadra z doświadczeniem ✓ dobrze wyposażone biuro i zaplecze gospodarcze ✓ współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ✓ prace interwencyjne i prace społeczne użyteczne , ✓ niebieska karta – realizacja, ✓ dostępność do ośrodków zdrowia, ✓ pozyskiwanie pozabudżetowych form pomocy(żywność, odzież) ✓ dożywianie dzieci w szkołach, ✓ pomoc w uzyskiwaniu stypendium, ✓ dobrze rozeznane środowiska,	5 5 2 4 4 5 5 5 5 5	✓ wysokie bezrobocie ✓ roszczeniowość, ✓ niskie kwalifikacje. ✓ brak zakładów pracy ✓ słaba komunikacja publiczna ✓ rozległa gmina ✓ mały kontakt ze specjalistami np. psychologiem ✓ brak ośrodka wsparcia ✓ mała ilość organizacji pozarządowych ✓ małe możliwości pomocy bezrobotnym mała ilość zakładów pracy na terenie gminy	5 4 4 5 4 4 5 5 4 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
✓ zwiększenie ilości organizacji pozarządowych ✓ możliwość pozyskania środków pozabudżetowych	4 4	✓ narastająca patologia ✓ zwiększenie przemocy w rodzinie ✓ dziedziczenie złych nawyków ✓ zwiększenie przestępczości ✓ zła polityka społeczno- gospodarcza	3 3 4 3 4

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
✓ dobrze przygotowani członkowie komisji ✓ akceptacja władz samorządowych i społeczeństwa dl działań komisji ✓ dobrze rozeznane środowisko w zakresie problemów uzależnień ✓ dobra współpraca z instytucjami pomocowymi i oświatowymi, ✓ istnienie punktu konsultacyjnego ✓ istnienie świetlic środowiskowych - 12, ✓ konsultant – psycholog, ✓ klub abstynenta, ✓ Stowarzyszenie „Gryf”, ✓ zaangażowanie społeczeństwa w tworzeniu nowych świetlic środowiskowych ✓ istnienie lokali, które mogą być wykorzystane do uruchomienia świetlic środowiskowych – świetlice wiejskie ✓ istnienie wykwalifikowanej kadry do prowadzenia świetlic, ✓ organizowanie kolonii i wypoczynku letniego połączonego z programem profilaktycznym, ✓ istnienie programu rozwiązywania problemów narkomanii	5 5 5 5 4 5 4 3 3 5 5 5 4 4 4	✓ lokalizacja punktu konsultacyjnego – na końcu gminy, ✓ mała ilość świetlic środowiskowych, ✓ mała ilość godzin otwarcia (4 godziny tygodniowo), ✓ brak środków finansowych na tworzenie nowych świetlic środowiskowych, ✓ niechęć osób uzależnionych do współpracy, ✓ słaba współpraca z organizacjami pozarządowymi, ✓ brak spójności działania między rodzicami a szkołą ✓ słaba współpraca z lokalną policją, komornikiem	4 4 5 5 5 4 5 4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
✓ możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy pozabudżetowych	5	✓ przepisy prawne: brak ochrony kobiet i dzieci, niedostateczne procedury wykonawcze obowiązku leczenia, ✓ społeczne przyzwolenie na nadużywanie napojów alkoholowych	4 5

EDUKACJA PUBLICZNA

MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
✓ nauczanie języków obcych, ✓ dobra kadra pedagogiczna, ✓ istnienie świetlic środowiskowych w wielu miejscowościach, ✓ duża ilość szkół na terenie gminy jako główne ośrodki kultury, ✓ ogólny dostęp do Internetu, ✓ opieka zdrowotna	4 5 4 5 5 3	✓ brak instytucji wspierających, ✓ duże odległości pomiędzy miejscowościami, ✓ zaniedbanie środowiskowe(duże bezrobocie), ✓ rodziny patologiczne, ✓ niechęć do nauki , ✓ niedostateczna liczba sal gimnastycznych, ✓ niedostateczna liczba zajęć pozalekcyjnych	3 5 5 5 3 3 3
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
✓ wykorzystywanie środków unijnych do rozbudowy szkół, modernizacji i budowy sal gimnastycznych, ✓ pozyskiwanie środków na zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne	4 4	✓ dziedziczne bezrobocie, ✓ niż demograficzny, ✓ zbyt skomplikowana dokumentacja – projekty	4 4 4

VI. CELE GŁÓWNE STRATEGII , CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

1.Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gardeja , do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

Cele główne określono dla trzech obszarów:

1. Pomoc społeczna przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
2. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.
3. Edukacja publiczna.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

- ✓ dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną , wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

- ✓ dla obszaru ‘Rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii”

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

- ✓ dla obszaru „Edukacja publiczna”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

2.Cele szczegółowe i ich realizacja

POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ✓ wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- ✓ wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- ✓ rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka pomocy Społecznej,
- ✓ promocja samorealizacji, przedsiębiorczości klientów pomocy społecznej.

PROBLEM

Długotrwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia mieszkańców Gminy, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niezaradność życiowa, mała ilość zakładów pracy na terenie gminy Gardeja, wysokie bezrobocie, słaba komunikacja publiczna, mały kontakt ze specjalistami, np. psychologiem, brak ośrodka wsparcia, mała ilość organizacji pozarządowych, małe możliwości pomocy bezrobotnym.

DZIAŁANIA

1. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.
2. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
3. Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Inspirowanie jednostek samorządu terytorialnego do promowania i wspierania organizacji pozarządowych i grup samopomocowych.
5. Współtworzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.
6. Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
7. Opracowanie systemu promocji samorealizacji , przedsiębiorczości , wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej.

LP.	DZIAŁANIA /ZDANIA	HARMONOGRAM REALIZACJA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Utworzenie klubu Integracji Społecznej	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Opracowanie i wdrożenie procedury motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	2016-2020	Bezinwestycyjne	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ankiety
3	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjny w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe
4	Inspirowanie jednostek samorządu Terytorialnego do promowania i wspierania organizacji pozarządowych i grup samopomocowych	2016-2020	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Społeczność lokalna ,Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
5	Współtworzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Przygotowanie kadr pomocowych do Przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

7	Opracowanie systemu promocji samorealizacji , przedsiębiorczości, wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych,	Ankiety

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ✓ profesjonalna pomoc terapeutyczna – profilaktyczna,
- ✓ racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa,
- ✓ skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- ✓ promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

Brak wyspecjalizowanych struktur (zespołów) do rozwiązywania poszczególnych typów problemów, środowisko niewydolne wychowawczo, brak świetlic socjoterapeutycznych, lokalizacja Punktu Konsultacyjnego – na końcu gminy, mała ilość świetlic środowiskowych, brak środków finansowych na tworzenie nowych świetlic środowiskowych, niechęć osób uzależnionych do współpracy, słaba współpraca z organizacjami pozarządowymi, brak spójności działania między rodzicami a szkołą, słaba współpraca z lokalną policją.

DZIAŁANIA

1. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków i osób współuzależnionych.
2. Przygotowanie i tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie pomocy i interwencji w środowiskach dysfunkcyjnych.
3. Opracowanie i wdrożenie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
5. Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych.
6. Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i klubów młodzieżowych z programem pomocy psychologicznej.
7. Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym.
8. Przygotowanie programu edukacji rodziców- wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”.

9. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych.
10. Opracowanie i wydawanie ulotek promujących zdrowy styl życia.
11. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych.
12. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
13. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowania do wyników ewaluacji.

LP.	DZIAŁANIA /ZDANIA	HARMONOGRAM REALIZACJA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe,	Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	Urząd Gminy , Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Uaktualnianie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe,	Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach	Urząd Gminy , Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
4	Uaktualnianie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii	2016	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
5	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy

6	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, oświata	Urząd Gminy
7	Współtworzenie Klubu Integracji Społecznej w zakresie pomocy osobom uzależnionym	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Przygotowanie programu edukacji rodziców – wdrożenie programu „Szkoła dla rodziców”	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
9	Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych	2016-2020	Bezinwestycyjne	Ograniczenie patologii	Urząd Gminy
10	Opracowanie i wydawania ulotek promocyjnych zdrowy styl życia	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
11	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ankiety
12	Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
13	Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowania do wyników ewaluacji	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy

EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ✓ nowoczesny system oświaty,
- ✓ dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- ✓ wyrównywanie szans rozwojowych,

PROBLEM

Brak instytucji wspierających oświatę , duże odległości pomiędzy miejscowościami, zaniedbanie środowiskowe (duże bezrobocie), rodziny patologiczne , niechęć do nauki, niedostateczna liczba sal gimnastycznych, niedostateczna liczba zajęć pozalekcyjnych.

DZIAŁANIA

1. Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.
2. Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.
3. Likwidacja barier architektonicznych w placówkach kulturalno - oświatowych.
4. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
5. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.
6. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
7. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych.
8. Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowym.
9. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.

LP.	DZIAŁANIA /ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza oświatowa	Urząd Gminy
2	Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
3	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
4	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
5	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
6	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej dla dzieci i dorosłych w placówkach oświatowych	2016-2020	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych	Urząd Gminy
7	Prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych i rewalidacyjnych dla dzieci z deficytami rozwojowymi	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
8	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych	2016-2020	Budżet Gminy , fundusze pomocowe, budżet państwa,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy

VII . SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Wprawdzie strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej przepisach jest nie tylko możliwe – w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków strategii. Najczęściej ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu modyfikacjom poddajemy zapisy w części operacyjnej strategii. Jednak najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego procesu, jaki towarzyszył tworzeniu strategii, powtarzanym w cyklach pięcioletnich. Weryfikacja ta w uspołecznionym procesie, z wykorzystaniem ankiet oraz szerokim udziałem mieszkańców służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii zwłaszcza jej nie zrealizowanej części. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, w których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

VIII. FUNDUSZE EUROPEJSKIE 2014-2020

W latach 2014-2020 Unia Europejska przeznaczyła dla naszego kraju fundusze na programy Krajowe, Regionalne i Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Programy ramowe Unii Europejskiej

Najważniejszym celem programów unijnych jest poprawa poziomu życia mieszkańców dzięki wzrostowi gospodarczemu i wzrostowi zatrudnienia.

Obok bezzwrotnych dotacji Unia Europejska udostępnia także tzw. instrumenty zwrotne, czyli pożyczki i kredyty. Korzystać z nich mogą zarówno przedsiębiorcy, jak i samorządy.

Perspektywa na lata 2014-2020 będzie wdrażana w Polsce poprzez 6 krajowych programów operacyjnych zarządzanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju oraz 16 programów regionalnych zarządzanych przez Urzędy Marszałkowskie.

1. Programy krajowe

I. [Program Infrastruktura i Środowisko](#). Priorytetami tego programu są: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, rozwój infrastruktury technicznej kraju i bezpieczeństwo energetyczne.

II. [Program Inteligentny Rozwój](#). Priorytetem jest wsparcie powstawania innowacji: od tworzenia koncepcji niespotykanych produktów, usług lub technologii, przez przygotowanie prototypów/linii pilotażowych, po ich komercjalizację.

III. [Programu Wiedza Edukacja Rozwój](#) Priorytetem jest aktywizacja zawodowa osób młodych poniżej 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia, wsparcie szkolnictwa wyższego, rozwój innowacji społecznych, mobilności i współpracy ponadnarodowej, a także reformy polityk publicznych w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, zdrowia i dobrego rządzenia.

IV. [Program Polska Cyfrowa](#) Priorytetem jest zwiększenie dostępności do Internetu, stworzenie przyjaznej dla obywatela e-administracji, która umożliwi załatwianie wielu spraw za pośrednictwem komputera oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności korzystania z komputerów.

V. [Program Polska Wschodnia](#) jest ponadregionalnym programem dla województw Polski Wschodniej mającym na celu wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu Polski Wschodniej poprzez wsparcie innowacyjności i rozwoju badań oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej makroregionu, w szczególności dzięki dostępności transportowej.

VI. [Program Pomoc Techniczna](#) ma zapewnić sprawne działanie instytucji systemu wdrażania funduszy, jak również stworzenie skutecznego systemu informacji i promocji środków europejskich.

Ponadto w Polsce realizowany będzie [Program Rozwoju Obszarów Wiejskich](#) oraz [Program Rybactwo i Morze](#)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP 2014-2020) ma na celu podjęcie działań wspierających rozwój województwa pomorskiego w obszarze gospodarczym, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska. Program jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (SRWP 2020). Jest on również powiązany z zapisami sześciu Regionalnych Programów Strategicznych (RPS) w zakresie: rozwoju gospodarczego (Pomorski Port Kreatywności), aktywności zawodowej i społecznej (Aktywni Pomorzanie), transportu (Mobilne Pomorze), energetyki i środowiska (Ekoefektywne Pomorze), atrakcyjności kulturalnej i turystycznej (Pomorska Podróż) i ochrony zdrowia (Zdrowie dla Pomorzan).

Każdy projekt finansowany w ramach RPO WP 2014-2020 będzie musiał być zgodny ze **Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020** oraz odpowiednim Regionalnym Programem Strategicznym.

RPO WP 2014-2020 to program dwufunduszowy, co oznacza, że jest finansowany ze środków Unii Europejskiej (UE) w ramach 2 funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

2. Programy regionalne

[Oś Priorytetowa 1. \(EFRR\) KOMERCJALIZACJA WIEDZY](#)

Inwestycje w:

- przedsiębiorstwa rozpoczynające i rozwijające działalność badawczo-rozwojową (B+R),
- zakup i wdrożenie przez przedsiębiorstwa wyników prac B+R,
- wsparcie nowych przedsiębiorstw znajdujących się w początkowej fazie rozwoju i działających w sektorach zaawansowanych technologicznie,
- wspólne projekty przedsiębiorstw i instytucji B+R, których celem jest wprowadzenie na rynek nowych, innowacyjnych produktów i usług,

- zaawansowane usługi badawcze świadczone przez jednostki B+R na rzecz przedsiębiorstw zgodnie ze zgłaszanym przez te przedsiębiorstwa popytem,
- rozwój infrastruktury jednostek B+R w celu rozwijania ich współpracy z przedsiębiorstwami,
- rozwój kadry B+R, w tym wymianę wiedzy i doświadczeń między przedsiębiorstwami i jednostkami B+R, a także tworzenie wspólnych zespołów badawczo-rozwojowych.

Wsparcie skierowane będzie wyłącznie do przedsiębiorstw działających w obszarach inteligentnych specjalizacji.

[Oś Priorytetowa 2. \(EFRR\) PRZEDSIĘBIORSTWA](#)

Inwestycje w:

- inwestycje prorozwojowe i służące poprawie efektywności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwój systemu profesjonalnych usług doradczych (także drogą elektroniczną) świadczonych przez Instytucje Otoczenia Biznesu w odpowiedzi na popyt zgłaszany przez przedsiębiorców,
- przyciągnięcie kolejnych inwestorów, którzy stworzą trwałe miejsca pracy i możliwości kooperacji dla małych i średnich firm.

Zrealizowane zostaną dwa bardzo ważne przedsięwzięcia strategiczne w zakresie rozwoju eksportu i inwestycji zagranicznych w regionie:

- Pomorski Broker Eksportowy – dotyczące stworzenia kompleksowego wsparcia dla pomorskich przedsiębiorstw w celu umożliwienia im wyjścia z ofertą na rynki zagraniczne,
- Invest In Pomerania – przedsięwzięcie, którego celem będzie dalszy rozwój systemu obsługi inwestorów w regionie poprzez uruchomienie dedykowanego regionalnego mechanizmu finansowego na rzecz m.in. przygotowania terenów inwestycyjnych.

[Oś Priorytetowa 3. \(EFS\)EDUKACJA i 4. KSZTAŁCENIE ZAWODOWE \(EFRR\)](#)

Inwestycje w:

- utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego oraz poprawę jakości edukacji przedszkolnej,
- kompleksowe wspomaganie szkół w celu podnoszenia poziomu jakości edukacji i rozwijania kompetencji kluczowych uczniów,
- poszerzanie oferty kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym poprzez dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnej gospodarki, rozwój doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów,
- wyposażenie szkół w niezbędną infrastrukturę, materiały i pomoce dydaktyczne,
- doskonalenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych nauczycieli.

Zrealizowane zostaną cztery ważne dla rozwoju Pomorza przedsięwzięcia strategiczne w zakresie rozwoju edukacji:

- Kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynków pracy – którego celem jest rozwój i podniesienie jakości, w szczególności przez współpracę z pracodawcami, szkolnictwa zawodowego, odpowiadającego rzeczywistym potrzebom regionalnego i lokalnych rynków pracy,
- Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie standardów wsparcia pracy szkoły – którego celem jest podniesienie jakości pracy szkół poprzez kompleksowe wspomaganie rozwoju szkoły, przede wszystkim przez ściśle zespolenie systemu wsparcia nauczycieli ze zdiagnozowanymi potrzebami ucznia i szkoły,
- Wypracowanie standardów edukacji uczniów z niepełnosprawnościami oraz uczniów z zaburzeniami rozwoju – którego celem jest efektywne włączenie uczniów z niepełnosprawnościami oraz uczniów z zaburzeniami rozwoju do powszechnej edukacji poprzez przygotowanie ścieżek edukacyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości tych uczniów,
- Włączenie wypracowanego w ramach projektu „Zdolni z Pomorza” systemu wspierania uczniów szczególnie uzdolnionych do regionalnej polityki edukacyjnej – którego celem jest zapewnienie wszystkim uczniom szczególnie uzdolnionym odpowiedniego wsparcia rozwoju poprzez właściwą diagnozę uzdolnień i adekwatne formy pomocy.

[Oś Priorytetowa 5. \(EFS\) ZATRUDNIENIE](#)

Inwestycje w:

- aktywizację zawodową osób bezrobotnych (m.in. przez szkolenia, kursy, staże, praktyki, staże, wsparcie psychologiczno-doradcze),
- zachęty do powrotu na rynek pracy poprzez promowanie poszukiwania pracy poza miejscem zamieszkania oraz rozwój miejsc opieki nad dziećmi,
- rozwój skutecznego i efektywnego poradnictwa zawodowego,
- wsparcie finansowe na podejmowanie działalności gospodarczej,
- programy zdrowotne dla osób zagrożonych utratą pracy z przyczyn pogarszającego się stanu zdrowia,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami zgłaszanymi przez przedsiębiorców.

[Oś Priorytetowa 6. \(EFS\) INTEGRACJA i 8. KONWERSJA\(EFRR\)](#)

Inwestycje w:

- aktywizację zawodową osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym i edukacyjnym,
- poprawę dostępu do usług reintegracji zawodowej i społecznej świadczonych przez Centra Integracji Społecznej,
- aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych przez poprawę dostępu do usług rehabilitacji zawodowej i społecznej, realizowane w ramach działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich, w szczególności walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- rozwój usług społecznych skierowanych m.in. do dzieci, młodzieży, seniorów, ale także całych rodzin dotkniętych bądź zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- wzrost zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej,
- rozwój stabilnego i kompleksowego systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej,
- ochronę zabytków, w tym udostępnianie dziedzictwa kulturowego regionu z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- zagospodarowanie tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym.

[Oś Priorytetowa 7. \(EFRR\) ZDROWIE](#)

Inwestycje w:

- rozwój bazy szpitalnej oraz poradni specjalistycznych w zakresie diagnostyki i leczenia chorób cywilizacyjnych (m.in. nowotworowych, układu sercowo-naczyniowego, diabetologicznych, psychicznych oraz wieku starczego),
- wdrożenie systemów e-zdrowia (usługi telemedyczne, np. telerehabilitacja, teleopieka, telekonsultacje i telediagnostyka).

Zrealizowane zostaną ważne dla zwiększenia jakości obsługi pomorskich pacjentów przedsięwzięcie strategiczne:

- Pomorskie e-Zdrowie - dotyczące informatyzacji podmiotów leczniczych. W ramach projektu zrealizowany zostanie m.in. portal internetowy dla mieszkańców, informujący o pełnej ofercie pomorskich szpitali i przychodni, a także e-usługi np. e-rejestracja).

[Oś Priorytetowa 9. \(EFRR\) MOBILNOŚĆ](#)

Inwestycje w:

- rozwój infrastruktury transportu miejskiego – tramwajowego, trolejbusowego, autobusowego i rowerowego (zakup i modernizacja taboru, poprawa funkcjonowania, konkurencyjności i bezpieczeństwa),

- rozwój dróg i linii kolejowych poprawiających spójność terytorialną i dostępność regionu.

Zostaną zrealizowane przedsięwzięcia ważne dla rozwoju transportu kolejowego i dróg w województwie pomorskim:

- Pakiet przedsięwzięć dotyczących rewitalizacji linii kolejowych ważnych dla spójności województwa (linie nr 207 Grudziądz – Malbork, nr 211 Lipusz – Kościerzyna, nr 212 Lipusz – Bytów, nr 229 Lębork – Łeba, nr 405 Szczecinek – Ustka),
- Pakiet działań związanych z dostępem do autostrady A1 (przebudowa DW nr 222, 222+229, 224, 521, przebudowa DW nr 231 wraz z obwodnicą Skórcza),
- Pakiet działań wzmacniających korytarz transportowy południowy (przebudowa DW nr 188, 212, 235, 515),
- Pakiet działań wzmacniających korytarz transportowy północny (przebudowa DW nr 203, 209, 211, 212, 214, 216, 221, 226, 501, 502, budowa Obwodnicy Wschodniej Lęborka w ciągu DW nr 214, budowa obwodnicy Kartuz w ciągu DW nr 211).

Oś Priorytetowa 10. (EFRR) ENERGIA

Inwestycje w:

- podniesienie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych,
- produkcję energii elektrycznej i ciepłej z odnawialnych źródeł energii,
- przebudowę lub rozbudowę dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych,
- budowę bądź modernizację źródeł ciepła i systemów zaopatrzenia w ciepło w miastach,
- rozbudowa systemu monitoringu powietrza,
- modernizację oświetlenia zewnętrznego.

Oś Priorytetowa 11. (EFRR) ŚRODOWISKO

Inwestycje w:

- przeciwdziałanie i minimalizację skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych,
- systemy wczesnego reagowania w przypadku wystąpienia zjawisk katastrofalnych,
- przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem odpadów,
- projekty z zakresu gospodarki ściekowej oraz zaopatrzenia w wodę,
- ochronę przyrody, przede wszystkim na obszarach chronionych.

Zrealizowane zostanie przedsięwzięcie strategiczne dotyczące zaopatrzenia w wodę:

- Poprawa jakości oraz ograniczenie strat wody w Centralnym Wodociągu Żuławskim – którego celem jest zapewnienie odpowiedniej jakości wody pitnej na obszarze Żuław oraz Mierzei Wiślanej.

Oś Priorytetowa 12. (EFS) POMOC TECHNICZNA

- to narzędzie wzmocnienia administracji oraz instrument wsparcia realizacji polityki spójności. Zapewnia środki na budowę potencjału systemu instytucji zaangażowanych w administrowanie Funduszami Europejskimi oraz na wsparcie instytucji odpowiedzialnych za realizację projektów. W ramach Programu podejmowane będą też działania służące odpowiedniej promocji i informowaniu o Funduszach Europejskich możliwych do pozyskania przez Polskę w latach 2014-2020.

3 Programy ramowe Unii Europejskiej

Poza istniejącymi funduszami Unia przeznaczona w latach 2014–2020 specjalne środki na nowe programy dające dodatkowe wsparcie w różnych obszarach:

[Program Horyzont 2020](#) ma stymulować prowadzenie prac badawczych na najwyższym poziomie, wspierać współpracę międzynarodową, innowacyjne przedsiębiorstwa itp.

[Program COSME](#) ma ułatwić małym i średnim przedsiębiorstwom dostęp do rynków na terenie Wspólnoty i poza nią, a także ma zapewnić łatwiejszy dostęp do finansowania poprzez gwarancje kredytowe i kapitał

[Program „Łącząc Europę”](#) będzie najważniejszym instrumentem finansującym strategiczne inwestycje w infrastrukturę w zakresie budowy dróg, linii kolejowych, sieci energetycznych, a także rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych

[Program Erasmus+](#) ma ułatwić pobyt młodych ludzi na stażach za granicą, co w rezultacie przyniesie poprawę ich umiejętności i zwiększy szansę na zatrudnienie

[Program Kreatywna Europa](#) więcej środków otrzyma europejska kultura, kino, telewizja, muzyka, literatura, teatr, dziedzictwo kulturowe i inne powiązane dziedziny .